

trenotek, ko bi se lotilo težkega dela, bodisi s kruto silo za-
treti republikansko in socialistično gibanje ali pa temu pogubnemu gibanju narediti konec z reformami, socialnimi in političnimi. Ministerstvo ima malo nadej rešiti obupajoči položaj in zato namerava zasedanje parlamenta pretrgati, da dobi vsaj za nekaj časa proste roke.

Novo francosko ministerstvo. — Melinovo ministerstvo je padlo, ker so republikanski oportunisti in radikali skupno glasovali za to, naj se vlada ne opira na monarhiste, ampak samo na republikance. Ko pa je nastala potreba, sestaviti iz oportunistov in radikalev novo ministerstvo, se je brž pokazalo, da teh dveh strank ni lahko spraviti pod jeden klobuk. Šele po jako dolgih pogajanjih se je posrečilo, sestaviti novo vlado, katera pa v sebi nikakor nima jamstev trajnosti. Brisson, novi ministerski predsednik, je precej prazna glava. Najmarkantnejši osebi novega ministra sta Bourgeois in vojni minister Cavaignac. Brisson se je v parlamentu predstavil s programom, kateri je tako sestavljen, da so se sicer lahko z njim zadovoljile vse republikanske stranke, kateri pa je sestavljen samo za parado. Novo ministerstvo se označuje kot neradikalno ministerstvo radikalne stranke. Najsi ostane Brissonovo ministerstvo samo epizoda, je vendar obžalovati, da je pahnilo v pozabo večletnega ministra zunanjih del, Hanotaue, kateri se je odlikoval po izredni sposobnosti in je bil znatno utrdil francosko-rusko zvezo, kateri radikali niso tako naklonjeni, kakor oportunisti in monarhisti.

Španjsko-ameriška vojska. — S Španjsko gre h koncu. Stoletna korupcija se grozno maščuje. Dasi tudi Amerikanci ne napredujejo tako, kakor so upali, vendar ni dvoma, da doženo vojno sijajno General Shafter je v bližini Santjage izkreal 17.000 mož in z njimi krenil proti mestu, v čegar zalivu je španjsko brodovje stalo. Minoli teden je prišlo tam mej Španjci in Amerikanci do bitke, vsled katere so se Španjci morali umakniti v svoje utrdbe pri Santjagu. Tedaj je bilo jasno, da pride kmalu do odločilnega boja. General Shafter se je pripravil na naskok na Santjago. V noči od sobote na nedeljo je admiral Cervera s svojim brodovjem poskusil utesi iz pristana Santjago, a ni se mu posrečilo. Prišlo je do pomorske bitke, pri kateri je bilo španjsko brodovje uničeno. Morda pade zdaj Santjago hitro, a čim se to zgodi, je Kuba na pol izgubljena. Filipine so za Španjsko že popolnoma izgubljene. Španjska je sicer pod poveljstvom admirala Camare poslala neko brodovje proti Filipinom, a to ne bo dosti opravilo. Brodovje je tako slabo, da prišedši v Suez ni moglo naprej. Moralo je popravljati ladje. Ko so bile popravljene, pa tudi ni moglo odriniti, ker ni imelo premoga in ker ni mogla plačati prevoznine. V tem so se ustaši na Filipinih porazumeli z Ameriko in proglasili neodvisnost Filipin ter ustanovili republiko, katera je priznala ameriški protektorat. Poraz pri Santjagu utegne postati usodnega upliva za monarhijo na Španjskem. Republikanci se močno gibljejo in kdo ve, če ne bo kraljica-regentinja primorana, zapustiti z mladim kraljem Španjsko.

Obrtnija.

Ali pridejo posojilnice tudi na boben?

Spisal Ivan Lapajne.

Naj se nikdo ne čudi, ako govorimo o smrti naših posojilnic, ki so večinoma komaj v plenicaš še. Če tudi pri denarnih zavodih ne velja pesniški izrek: „Kar se rodi, smrti zori“, vendar jetreba tudi na to misliti, kdaj

in kako se utegnejo naše posojilnice razrušiti, ali bolje rečeno, na to je gledati, da se ne bi porušile. Ali je mar to tako lahko? Nikakor ne! V normalnih razmerah je zelo težko, denarni zavod osnovati. Kedar je pa enkrat ustanovljen, ga je v normalnih razmerah še težje razdreti. Pri Slovencih se tudi ni pripetilo, da bi se bil denarni zavod porušil. Pa vsaj tega tudi ne želimo. Kako nas še zdaj, ko je že četrto stoletje minolo, peče, da se je bila zavarovalna banka „Slovenija“ za nas Slovence tako sramotno podrla. No, hvala Bogu, od takrat ni bilo več sličnega zavoda, ki bi bil prišel v konkurs. Doživeli smo sicer pred nekaterimi 10 leti, da se je bila razšla nekaj let obstoječa posojilnica na Gorenjskem. Toda pri tej ni nihče škode trpel. Denar je bila v posojilnico največ le ena oseba utaknila, in to ga je čez leto dni ali koliko časa že zopet odtegnila, pa se je likvidacija te posojilnice kolikor le mogoče enostavno izvršila. Občutljivejša je znabiti za prizadete člane likvidacija neke posojilne zadruge na Primorskem, ki je lani redno poslovanje ustavila; pa tudi pri tej ni čuti, da bi bili upniki kaj izgubili; znabiti še udje ne bodo veliko prizadeti. O novih likvidacijah naših denarnih zadrug pa ni slišati nikjer na Slovenskem, in tako se bode „Tagespoštino“ škodoželjno prorokovanje o bodočih podrtijah nekih slovenskih posojilnic na Štajarskem izjalovilo.

Vendar moramo Slovenci ipak previdni biti. Če nam od 150 posojilnic, kolikor jih skoro štejemo, le ena to sramoto učini, da „krido“ naredi, nam s tem večjo britkost učini, kakor jo je bil svetopisemski izgubljeni sin svojemu očetu; kajti oče je bil tega sina zopet našel, polomljeni denarni zavod se pa ne dá več uravnati; kajti te je hudo-urnik, povodenj, ki razdira mostove, dere bregove in dela sploh grozno škodo.

V svarilo povemo naj iz statistike avstrijskega posojilništva, da so drugod v Avstriji večkrat slučajni likvidacij in konkursa pri posojilnicah.

V 22 letih se je v Avstriji 4490 posojilnic registrovalo, toda tudi 830 razšlo. Od teh 830 jih je re 739 likvidiralo, t. j. prostovoljno razšlo. V 91 slučajih pa je bil konkurs.

Kako so se ti konkurzi vršili in izvršili, koliko so udje, koliko upniki izgubili, o tem seveda molči statistika; o tem govore le sodnijski akti. Da so ti žalostni, to je lahko razumeti. Kaj je povzročilo konkurs, si lahko le mislimo. Bila so gotovo izneverjenja, goljufige, pomanjkljivo knjigovodstvo, napačna pravila, ki so morebiti dovoljevala, da so odborniki tudi na posodo jemali ali poroki bili ali celo oboje itd. Znabiti je bil ta in oni zavod le v rokah in oblasti ene osebe; morebiti se drugi odborniki za zavod nič brigali niso. V nekaterih slučajih ni bilo nič nadzorstva; v mnogih slučajih se je teh in enakih grehov več nakupičilo. Zato svarimo vse upravnike slovenskih denarnih zavodov, da so vselej in proti vsem previdni, delavni in v denarnih rečeh do skrajnosti nezaupni. Potlej se ni bati, da bi prišla slovenska posojilnica na boben.